

Masarykova univerzita
Filozofická fakulta

Ústav archeologie a muzeologie

Památník písemnictví na Moravě

Vypracovala: Kabelková Kristýna

Brno
2020

Památník písemnictví na Moravě

Benediktinské opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě bylo založeno v první polovině 11. století, ale na jeho místě již dříve existovalo velkomoravské hradiště. Na založení kláštera a poté i knihovny se podíleli mniši z Břevnova.

Knihovna se postupně rozrůstala a upadala v závislosti na klášteře. 14. a 15. stol. znamená období rozkvětu, kdežto 16. stol. období úpadku. Nové založení knihovny se datuje do pol. 17. stol. za proboštů Daniela Benedikta Kornelia Kavky a Jiřího Vojtěcha Kotelicia z Holštejnu. Jejich nástupci rozšiřovali knihovní fond a starali se o jeho inventarizaci a katalogizaci.

Od 2. poloviny 19. století došlo k rozprodávání knih a to z ekonomických důvodů. Klášter byl zrušen a knihovna připadla pod správu Státní vědecké knihovny, která zařídila zpracování, katalogizaci rukopisů, prvních tisků a tisků z 16. století.

Statika kláštera byla narušena. Muselo dojít k opravě, ale nejprve se muselo vystěhovat vybavení knihovny. Došlo k tomu v 2. polovině 20. století. Knihy se do Rajhradu vrátily teprve až v roce 2004.

Na podzim v roce 2005 byla knihovna předána Muzeu Brněnska – Památníku písemnictví na Moravě.

Muzeum Brněnska - pobočky

- Vila Löw-Beer
- Muzeum ve Šlapanicích
- Podhorácké muzeum
- Muzeum v Ivančicích
- Památník písemnictví na Moravě
- Památník Mohyla míru

Pracovníci muzea nejprve zpřístupnili původní lístkový katalog knihovny formou digitálního lístkového katalogu, následně bylo přistoupeno k elektronickému zpracování knihovního fondu, který je přístupný v on-line katalogu.

Knihovna obsahuje přes 66 tisíc svazků, 933 rukopisů a 163 prvních tisků. Nejstarším rukopisem knihovny je Martyrologium Adonis - rukopis, který pochází ze začátku 10. století. a nejvýznamnější díla, která pravděpodobně vznikla v rajhradském skriptoriu, breviáře probošta Vítka z roku 1342 s iluminacemi Mistra Theodorika. Dále stojí za zmínku lekcionář z 11. stol., životopisy svatých otců a benediktinský graduál z 1. pol. 12. stol.; spisy Jana Husa, Jakoubka ze Stříbra či Jana Příbrama a žaltář a antifonář královny Alžběty Rejčky.

Publikační činnost

2006

Halasové. Otec a syn – proletář a básník

- Brožura o Františku Halasovi staršímu a jeho synu básníku Františku Halasovi
- Život a tvorba Františka Halase staršího a poezie Halase mladšího
- 47 stran

Benediktinský klášter v Rajhradě

- O klášterní knihovně, Památníku písemnictví na Moravě
- V češtině a němčině
- 48 stran, ISBN 80-254-1430-2

...bývalo u mne zotvíráno... Jan Zahradníček. 1905 - 1960

- Komentář k básnickému dílu Jana Zahradníčka s podrobným kalendářem básníkova života
- 11 stran

Věra Sládková - jeden příběh, jeden osud...

- Třetí z řady malých monografií
- Věra Sládková - mj. autorka známého televizního seriálu Vlak dětství a naděje
- 11 stran

2007

Skryté půvaby knižních vazeb benediktinské knihovny v Rajhradě

- Katalog k výstavě (4.–24. dubna 2007)

2008

Psali dějiny Moravy

- Publikace ke stejnojmenné výstavě
- Po úvodu následují životopisy významných či zajímavých osobností moravského dějepisectví
- 38 stran, ISBN 978-80-2543045-3

2009

Bohumil Hrabal - Brněnské návraty

- Katalog k výstavě
- O pobytu Bohumila Hrabala v Brně, s fotografiemi, kalendářem, seznam vystavených exponátů, podrobná časová osa a seznam vystavených exponátů

- 44 stran, ISBN 978-80-254-4195-4

2010

Ex libris

- K výstavě Ex libris ze sbírky Mirko Riedla
- Katalog k výstavě
- CD a pdf - informace o sběrateli, historii ex libris u nás a abecedně seřazené reprodukce děl více než 250 autorů

Ludvík Kundera - texty, dokumenty, knihy, obrazy

- Komentáře k výstavě, fotografie, text Ludvíka Kundery z PF z roku 1991
- Katalog k výstavě, CD
- 83 stran, ISBN 978-80-904397-2-6

Rukopisy královny Rejčky (a jejich muzikologický výzkum v díle Františka Pokorného)

- Katalog k výstavě
- Ke každému rukopisu je věnován malý článek
- Ve spolupráci s Moravským zemským archivem

2014

Host do domu

- Literární časopis Host do domu: 1954 - 1970 - příběh literárního časopisu.
- K výstavě v Památníku písemnictví na Moravě
- 60 stran, ISBN 978-80-904397-9-5

2016

Poklady rajhradské knihovny

- Hana Polívková
- ISBN 978-80-906196-4-7

2017

Benediktinský klášter v Rajhradě

- Historie kláštera v Rajhradě, knihovna, Památník písemnictví na Moravě
- 48 stran, ISBN 978-80-906196-5-4

2019

Skácelové - Ke kořenům

- Katalog k výstavě o malířích a básnících s texty a prezentovanými obrazy na CD
- ISBN 978-80-907 655-1-1

Literka

- Zpravodaj
- První číslo vyšlo v září 2007
- Články o připravovaných a probíhajících výstavách a dalších akcích, zprávy o činnosti Klubu přátel, novinky z knihovny a z práce se sbírkami
- Zmínky o výročí v daném měsíci
- Osobnosti z kultury odpovídají na otázky
- Od roku 2009 jsou čísla přístupná na stránkách Muzea Brněnska
- Skládací, složené do malého formátu “do kapsy”

Sborník Muzea Brněnska

- Jedná se o sborník, ve kterém publikují odborní pracovníci ze všech poboček Muzea Brněnska
- První vydání vyšlo v roce 1999
- Od roku 2006 přispívá i Památník písemnictví na Moravě
- Vázaná a brožovaná vazba
- Dostupné i na internetu, na stránkách Muzea Brněnska

2006

- Článek: První rok Památníku písemnictví na Moravě v Rajhradě + Nové badatelské centrum v Rajhradě otevřeno - Vojen Drlík
- 152 stran

2007

- Článek: Sbírka map a atlasů v Knihovně Benediktinského opatství v Rajhradě - Petra Křivová
- 200 stran, ISBN 978-80-254-0372-3

2008

- Článek: Archeologie v původních sbírkách benediktinského kláštera v Rajhradě - Jaroslav Hudec
- “Skrytá paměť Moravy” - Literární soutěž pro mladé autory od 12 do 19 let, téma: Sousedé; 32 stran, 32 fotografií
- 200 stran, ISBN 978-80-254-2835-1

2009

- “Skrytá paměť Moravy” - Literární soutěž pro mladé autory od 12 do 19 let, téma: Cesta do světa; 48 stran, 34 fotografií
- 250 stran, ISBN 978-80-904-397-0-2

2010

- Sbírková knihovna Památníku písemnictví na Moravě - Petra Křivová, První učebnice čtení v Památníku písemnictví na Moravě - Romana Macháčková
- "Skrytá paměť Moravy" - Literární soutěž pro mladé autory od 12 do 19 let, téma: „Z rodinné kroniky“; 44 stran, 24 fotografií
- 176 stran, ISBN 978-80-904397-1-9

2011

- 200 stran, ISBN 978-80-904397-4-0

2012

- Pozůstalost Hany Pražákové v Památníku písemnictví na Moravě - Romana Macháčková
- Autografy Františka Musila ve sbírce hudebnin Muzea Brněnska - Jiří David
- Ohlédnutí za šesti ročníky Skryté paměti Moravy - Andrea Procházková
- 138 stran, ISBN 978-80-904397-5-7

2013

- Korespondence Alfonse Muchy v Památníku písemnictví na Moravě - Vojen Drlík
- 154 stran, ISBN 978-80-904397-7-1

2014

- 144 stran, ISBN 978-80-904397-8-8

2015

- K desetiletí literárního muzea - Libor Kalina
- 184 stran, ISBN 978-80-906196-0-9

2016

- 180 stran, ISBN 978-80-906196-9-2

2017

- Ex libris ve sbírkovém fondu Památníku písemnictví na Moravě - zaměřený na nejvýznamnější grafické návrhy, historii a vývoj ex libris - Eva Hofírková a Miroslava Šudomová

2018

- 248 stran, ISBN 978-80-906690-7-9

2019

- Jan Jáchym Hackel – sekretář moravského královského tribunálu, jeho "cursus honorum" a majetkové poměry - David Jiří
- Rukopisná sbírka rajhradského kláštera – Historia scholastica v rajhradské klášterní knihovně - Pavelková Jindra
- “Skrytá paměť Moravy” - Literární soutěž pro mladé autory od 12 do 19 let, téma: Voda má, voda má...
- Samostatná příloha: XIII. ročník literární soutěže Skrytá paměť Moravy, ISBN 978-80-907655-0-4

Libri de bibliotheca nostra - Knihy naší knihovny

- Od roku 2006 -
- V prvním roce vyšlo pět čísel, ve druhém roce deset čísel, ve třetím šest
- Od roku 2009 má čtyři čísla ročně
- Informační bulletin o přírůstcích do knihovny Muzea Brněnska nebo knihovny Benediktinského opatství

Obrazová příloha

Sborník Muzea
Brněnska 2006

Sborník Muzea
Brněnska 2007

Sborník Muzea
Brněnska 2008

Sborník Muzea
Brněnska 2009

Sborník Muzea
Brněnska 2010

Sborník Muzea
Brněnska 2011

Sborník Muzea
Brněnska 2012

Sborník Muzea
Brněnska 2013

Sborník Muzea
Brněnska 2014

Sborník Muzea
Brněnska 2015

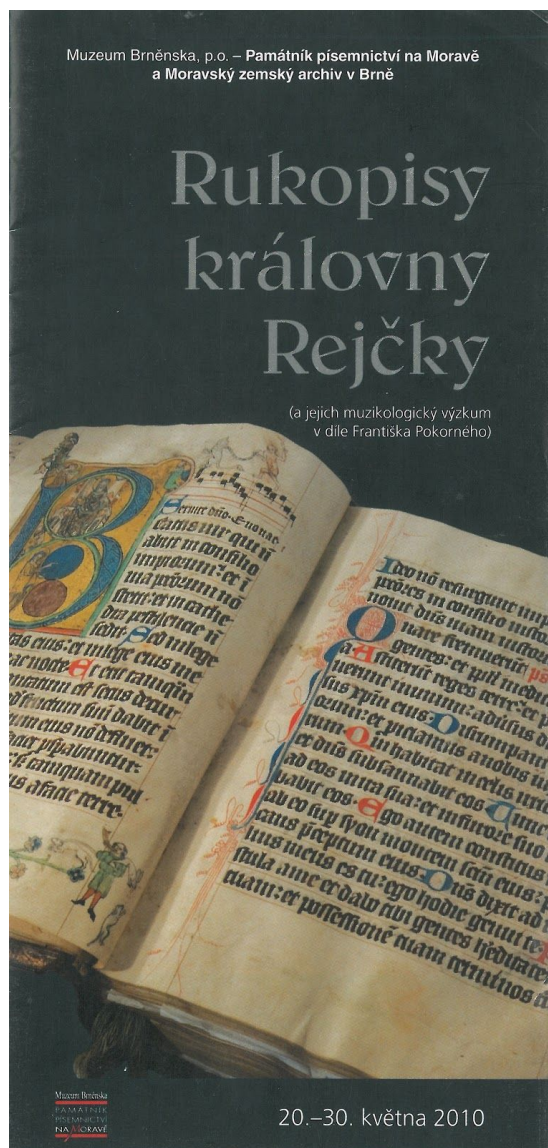
Sborník Muzea
Brněnska 2016

Sborník Muzea
Brněnska 2017

1) Sborníky Muzea Brněnska od roku 2006 - 2017

2) Rukopisy královny Rejčky (a jejich muzikologický výzkum v díle Františka Pokorného) - plakát z výstavy (2010)

Muzeum Brněnska

PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

SKRYTÉ PŮVABY KNIŽNÍCH VAZEB

benediktinské knihovny v Rajhradě

3) Skryté půvaby knižních vazeb benediktinské knihovny v Rajhradě - plakát z výstavy (2007)

4) Psali dějiny Moravy (2008), Ex libris (2010), Ludvík Kundera - texty, dokumenty, knihy, obrazy (2010), Skácelové - Ke kořenům (2019)

5) Bohumil Hrabal (2009)

6) Host do domu (2014)

Použité prameny a literatura

KROUPA, Jiří, VOBR, Jaroslav, DRLÍK, Vojen. Benediktinský klášter v Rajhradě: Klášter - Klášterní knihovna - Památník písemnictví na Moravě. [Předklášteří]: Muzeum Brněnska, 2006. 1. vyd. 48 s.

Památník písemnictví na Moravě. [Rajhrad]: Klub přátel Památníku písemnictví na Moravě, 2009. 21 s.

Památník písemnictví na Moravě. Literka: červen. [Rajhrad]: Památník písemnictví na Moravě, 2008.

HÁJEK, Vladimír. *Pohled od minulosti Rajhradu*. Rajhrad: Památková komise MNV V Rajhradě, 1966.

Rukopisy královny Rejčky (a jejich muzikologický výzkum v díle Františka Pokorného). [Brno]: Muzeum Brněnska – Památník písemnictví na Moravě, [2010].

ANONYM. Muzeum Brněnska [online], [cit. 2020-10-30] Dostupné z [www: <http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx>](http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx).

ANONYM. Databáze knih [online], [cit. 2020-11-15] Dostupné z [www: <https://www.databazeknih.cz/nakladatelstvi/muzeum-brnenska-24793>](https://www.databazeknih.cz/nakladatelstvi/muzeum-brnenska-24793).

Muzeum Brněnska. Zpráva o činnosti Muzea Brněnska za rok 2009 [online] [Předklášteří: Muzeum Brněnska, 2010]. [cit. 2020-11-15], Dostupná z [www: <http://www.muzeumbrnenska.cz/user_files/_muzeum%20brn%C4%9Bnska%20-%20zpr%C3%A1va%20o%20%C4%8Dinnosti%20za%20rok%202009.pdf>](http://www.muzeumbrnenska.cz/user_files/_muzeum%20brn%C4%9Bnska%20-%20zpr%C3%A1va%20o%20%C4%8Dinnosti%20za%20rok%202009.pdf).

ANONYM. Muzeum Brněnska [online], [cit. 2020-11-15] Dostupné z [www: <http://rajhrad.muzeumbrnenska.cz/user_files/0_verz_unor_2010.pdf>](http://rajhrad.muzeumbrnenska.cz/user_files/0_verz_unor_2010.pdf).

ANONYM. Trh knih [online], [cit. 2020-11-19], Dostupné z [www: <https://www.trhknih.cz/kniha/6e3d6u8a>](https://www.trhknih.cz/kniha/6e3d6u8a).

ANONYM. Doc Player [online], [cit. 2020-11-20], Dostupné z [www: <https://docplayer.cz/41042093-Libri-de-bibliotheca-nostra.html>](https://docplayer.cz/41042093-Libri-de-bibliotheca-nostra.html).

ANONYM. Researchgate [online], [cit. 2020-11-20], Dostupné z [www: <https://www.researchgate.net/publication/320558841_Ex_libris_ve_sbirkovem_fondu_pamatni_ku_pisemnictvi_na_Morave>](https://www.researchgate.net/publication/320558841_Ex_libris_ve_sbirkovem_fondu_pamatni_ku_pisemnictvi_na_Morave).

ANONYM. Tišnovské noviny [online], [cit. 2020-11-25], Dostupné z [www: <https://tisnovskenoviny.cz/2015/12/01/vysel-sbornik-muzea-brnenska-2015/>](https://tisnovskenoviny.cz/2015/12/01/vysel-sbornik-muzea-brnenska-2015/)

1) Soubor: sborniky.jpg. In: ANONYM. Databáze knih [online], [cit. 2020-08-27], Dostupné z [www: <http://www.databazeknih.cz/nakladatelstvi/muzeum-brnenska-24793>](http://www.databazeknih.cz/nakladatelstvi/muzeum-brnenska-24793).

2) Soubor: 0_katalog_rukopisy.png. In: ANONYM. Muzeum Brněnska [online], [cit. 2020-11-20] Dostupné z [www: <http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx>](http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx).

3) Soubor: skryte_puvaby_knih.png. In: ANONYM. Muzeum Brněnska [online], [cit. 2020-11-20] Dostupné z [www: <http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx>](http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx).

4) Soubor: image4581.jpg. In: ANONYM. Muzeum Brněnska [online], [cit. 2020-11-20] Dostupné z [www: <http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx>](http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx).

5) Soubor: hrabal.jpg. In: ANONYM. Muzeum Brněnska [online], [cit. 2020-11-20] Dostupné z [www: <http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx>](http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx).

6) Soubor: image455.png. In: ANONYM. Muzeum Brněnska [online], [cit. 2020-11-20] Dostupné z [www: <http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx>](http://muzeum.muzeumbrnenska.cz/c16-publikace.aspx).